

Fidye

FİDYENİN HİKMETİ

Mübarek Ramazan ayında herkes orucun hadsiz hudutsuz sevabına gark olurken, sağlıkla ilgili problemlerimiz dolayısıyla biz, bu ayın yüksek sevabını orucumuzla talep etmeye güç yetiremeyebiliriz

Hiç gam ve keder yok.

Orucumuzla bu ayın sevabına erişemez isek, niyetimizle ve fidyelerimizle erişmemiz inşallah mümkündür.

Hiç şüphesiz bu şefkat doğrudan Rabbimizden gelerek, fakirlere dönük bir hibe mahiyetinde tecelli etmiştir. Kur'ân'da Cenâb-ı Hakk'ın, "Oruca dayanamayanlar bir düşünüyü doyuracak kadar fidye verirler." 1 emri bu kolaylığı ilân eder.

Demek, güçsüzlükleri, acizlikleri, hastalıkları, ihtiyarlıkları ve sair olumsuz halleri dolayısıyla oruç tutamayanlar, oruç tutamadıkları gün sayısınca, her güne bir fidye vermek suretiyle bu ibadeti yapmış sayılacaklardır.

FİDYE, NE ZAMANA KADAR KURTARIR?

Ali Çiftçi: "Doğumdan sonra oruç tutabilecek olan hamile bir bayan, tutamadığı günlerin fidyesini Ramazanda vermeli midir?"

Oruç tutamayan hamile bir kadın, tutamadığı günlerin fidyesini Ramazan içinde verirse iyi olur. Ramazan içinde veremezse, Ramazan çıkmış olsa bile ilk fırsatta verirse iyi olur; oruç borcundan geçici olarak kurtulmuş olur.

Çünkü esasen bu fidye kendisini oruç tutmaktan kurtarmaz. Yani doğumdan ve nihayet ihtiyaç devam ediyorsa çocuğun emzirme döneminden sonra, tutamadığı günleri bire bir kaza etmeli.

Şimdi verdiği fidye ise, daha sonra eğer orucunu kaza etmeye güç yetiremezse onu karşılar. Dünyanın elli türlü hâli var. Meselâ ölüm gelse, fidyesini verdiği için Allah'ın huzuruna borçlu gitmiş olmaz. Ya da oruç tutmaya engel bir hastalık zahir etse, bu fidye kendisine yeterli olur.

FİDYE, YÜKÜMLÜSÜNE FİDYE VERİLİR Mİ?

Adapazarı'ndan okuyucumuz: “Ramazan orucunu tutmakta zorlanan bir yaşlı komşum var. Orucunun fidyesini verecek. Fakat fidye vermek istediği kişi de yaşlı ve fidye yükümlüsü. Ona fidye verebilir mi?”

Oruç tutamayan yaşlılar, tutamadıkları gün sayısınca fidye verirlerse bu kendileri için yeterli olur.

Fidye mümkünse Ramazan ayı çıkmadan verilmeli. Her gün, o günkü orucun fidyesi verilebileceği gibi, topluca ya da bir iki parça halinde de verilebilir.

Fidye, kendisine zekât verilebilecek fakir kimselere verilir. Bu fakirin de yaşlı olması ve fidye yükümlüsü olması, ona fidye verilmesine engel değildir. Bilâkis akraba ise, akrabalık sevabı ile beraber daha faziletlidir.

FİDYE MİKTARI NE KADARDIR?

Fidye miktarı, her bir oruç günü için bir fakiri bir günlük (iki öğün) doyuracak kadar para veya belirli miktarlardaki gıda maddelerinden oluşur. Bir fidye miktarı, bir fitre miktarına eşittir: Buğdaydan yarım sa'; arpa, hurma ve kuru üzümünden bir sa'dır. Sa' bir hacim ölçüsü birimidir ve bir sa' yaklaşık 2.75 litredir; bu da yaklaşık 3 kilograma denk düşmektedir.

Bu rakamları günümüze aktaracak olursak, bir fitre ortalama sekiz buçuk liraya denk düşmektedir. Bir fidye de asgarî sekiz buçuk lira üzerinden verilebilir. (Bu, Diyanetin bu sene için açıkladığı rakamdır.) Bu miktar, kişinin imkânı ölçüsünde arttırılabilir.

Fidyenin Ramazanın içinde verilmesi Ramazan ayının hürmet ve bereketine daha uygun düşmektedir. Ancak daha sonra hastalar iyileştikleri zaman, verdikleri fidyeye bakmadan tutamadıkları oruçları tutmakla mükellef bulunmaktadır. Bu durumda daha önce verdikleri fidye, sadaka yerine geçer ve makbuldür.

FİDYE VASIYET EDİLİR Mİ?

Sağlıklarında fidyelerini kendileri ödeyemeyenler, öldükten sonra fidyelerinin ödenmesini vasiyet edebilirler. Böyle bir vasiyetin bulunması halinde, geride bıraktığı malın üçte biri fidyeyi ödemeye yeterli ise mirasçılarının bu bedeli ödemeleri vacip olur.

Vasiyeti yoksa veya malının üçte biri fidyenin ödenmesine yeterli değilse, mirasçılarının sırf hayır ve fazilet olarak bu fidyeyi kendi mallarından kendi rızaları ile ödemelerinin makbule geçen bir davranış olacağı muhakkaktır.

FİDYE VERECEK GÜCÜ DE YOKSA?

Fidye ödeyebilecek kadar malî güce ve imkâna sahip bulunmayanlardan bu yükümlülük ölümle birlikte düşer. Ancak ölene kadar bu fidyeyi ödeme gayreti içinde olmaları gerekir.

Güç yetiremediğimiz ibadetler için bize çözüm içinde çözüm sunan Hâlık-ı Rabb-i Rahîm'e sonsuz şükürler olsun.

Dipnot:

1- Bakara, 2/184.